

Sygn. akt I CZ 117/07

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości D. Spółki z o.o.

przeciwko I.H.

o wydanie nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 19 października 2007 r.,

zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 1 sierpnia 2007 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2007 r. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 15.000 zł i odrzucił skargę kasacyjną powoda od wyroku tego Sądu z dnia 7 maja 2007 r. w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości „D.” spółki z o.o. przeciwko I.H. o wydanie nieruchomości. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podkreślił, że powód w skardze kasacyjnej wskazał wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 321.120 zł. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jest ugruntowany pogląd, że sąd drugiej instancji może ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia w każdym czasie, opierając się na aktach sprawy lub wynikach przeprowadzonego dochodzenia (np. postanowienie z dnia 6 marca 2002 r., V CKN 858/00, niepubl.; postanowienie z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, niepubl.). Zgodnie z art. 23² k.p.c., w sprawach o wydanie nieruchomości posiadanej bez tytułu prawnego lub na podstawie tytułu innego niż najem i dzierżawa wartość przedmiotu sporu oblicza się, przyjmując stosownie do rodzaju nieruchomości i sposobu korzystania z niej, podaną przez powoda sumę odpowiadającą trzymiesięcznemu czynszowi najmu lub dzierżawy należnemu od danego rodzaju nieruchomości. W piśmie z dnia 13 stycznia 2003 r. powód wskazał wysokość trzymiesięcznego czynszu na kwotę 15.000 zł. W związku z tym wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 15.000 zł. Dopuszczalność skargi kasacyjnej limituje wartość przedmiotu zaskarżenia. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., w sprawach cywilnych o prawa majątkowe skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50.000 zł. Wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie wynosi 15.000 zł, zatem skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

W zażaleniu pełnomocnik powoda podkreślił, że postanowienie Sądu Apelacyjnego jest niezasadne oraz niesłuszne, szczególnie w świetle wcześniejszego postępowania prowadzonego przez ten Sąd. Wyrok Sądu Apelacyjnego, od którego została wniesiona przez powoda skarga kasacyjna, został wydany na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 26 lipca 2006 r. W apelacji pełnomocnik pozwanej wskazał na kwotę 321.120

zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd Okręgowy, przyjmując apelację do rozpoznania i wyliczając wpis od apelacji, ustalił go na kwotę 16.056 zł. Sąd Apelacyjny nie kwestionował wpisu w tak ustalonej wysokości, a przez to niewątpliwie przyjął za prawidłową wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę wskazaną przez pełnomocnika pozwanej w apelacji. Gdyby pozwana opłaciła apelację w wysokości wskazanej przez Sąd Okręgowy, apelacja powinna ulec odrzuceniu przez Sąd Apelacyjny jako nienależnie opłacona. Sąd Apelacyjny jednakże takich działań nie podjął, w związku z czym należy uznać, iż zarówno wpis wyliczony przez Sąd Okręgowy, jak i wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana przez pozwaną, były prawidłowe. Zdziwienie budzi więc fakt, iż kwotę 321.120 zł, wskazaną przez powoda w skardze kasacyjnej, Sąd Apelacyjny uznał za błędną, skoro przy obliczaniu wpisu od apelacji Sąd ten niejako zatwierdził tę kwotę. Jednocześnie takie działania Sądu Apelacyjnego, który dla wnoszącego apelację przyjmuje inną wartość przedmiotu zaskarżenia, natomiast dla wnoszącego skargę kasacyjną ustala za prawidłową inną wartość, są dla powoda zupełnie niezrozumiałe oraz mogą budzić wątpliwości co do równego traktowania stron procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie wymaga wyjaśnienia, czy Sąd Apelacyjny mógł dokonać kontroli wartości przedmiotu zaskarżenia po wniesieniu skargi kasacyjnej. Na pytanie to należy udzielić odpowiedzi twierdzącej, zgodnie z poglądem przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Pogląd taki został wypowiedziany w dwóch postanowieniach powołanych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego, a także m. in. w postanowieniu z dnia 27 października 2004 r., IV CZ 125/04 (niepubl.) i w postanowieniu z dnia 8 listopada 2005 r., I CZ 121/05 (niepubl.). Sąd Apelacyjny mógł więc zbadać wartość przedmiotu zaskarżenia również po wniesieniu skargi kasacyjnej, pomimo tego, że przed rozpoznaniem apelacji ten sam Sąd przyjął, iż wartość przedmiotu zaskarżenia orzeczenia apelacją jest równa wartości nieruchomości.

Sąd Apelacyjny zastosował w kwestii obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia art. 23² k.p.c., który został wprowadzony przez art. 126 pkt 2 ustawy

z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.; dalej: u.k.s.c.) z dniem 2 marca 2006 r. Obecnie więc wartość przedmiotu sporu, wpływająca także na ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia, jest określana jednakowo dla wszystkich przypadków wydania nieruchomości, w szczególności po zakończeniu stosunku najmu lub dzierżawy (art. 23 k.p.c.), a także wydania nieruchomości posiadanej bez tytułu prawnego lub na podstawie tytułu innego niż najem lub dzierżawa (art. 23² k.p.c.). Powstaje jednak pytanie, czy art. 23² k.p.c. w ogóle powinien być stosowany w niniejszej sprawie, skoro wszedł w życie w toku sprawy, w czasie, w którym wartość przedmiotu sporu była już ustalona przez Sądy pierwszej i drugiej instancji, zaś Sąd Apelacyjny ustalił „nową” wartość przedmiotu zaskarżenia dopiero po wydaniu przez siebie wyroku i wniesieniu przez stronę powodową skargi kasacyjnej.

Rozważenia w pierwszej kolejności wymaga, czy do art. 23² k.p.c., wprowadzonego przez ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, stosuje się art. 149 ust. 1 u.k.s.c., który przewiduje stosowanie dotychczasowych przepisów o kosztach sądowych w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Udzielenie na to pytanie odpowiedzi twierdzącej wymagałoby uznania, że art. 23² k.p.c. jest przepisem o kosztach sądowych. Tymczasem trzeba przyjąć, że nie jest on takim przepisem, dotyczy bowiem wartości przedmiotu sporu i został zamieszczony w Kodeksie postępowania cywilnego, a nie w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, chociaż przez tę ustawę został wprowadzony do porządku prawnego.

Należy zatem uznać, że w kwestii określenia czasowego zakresu obowiązywania art. 23² k.p.c., wobec braku szczególnego unormowania w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, mają zastosowanie ogólne zasady prawa międzyczasowego prywatnego, sformułowane w ustawie – Przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego. Wartości przedmiotu sporu dotyczy wprowadzenie art. XVIII § 1 p.w.k.p.c., ale jedynie w związku z zagadnieniem własności rzeczowej sądu. W tej sytuacji w rozważanym zakresie stosuje się w drodze analogii ogólną zasadę bezpośredniego działania nowej ustawy (art. XV § 1 p.w.k.p.c.). Oznacza to, że od dnia wejścia w życie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wartość przedmiotu sporu, a w konsekwencji

także wartość przedmiotu zaskarżenia, w sprawach o wydanie nieruchomości posiadanej bez tytułu prawnego lub na podstawie tytułu innego niż najem lub dzierżawa, jest określana na podstawie art. 23² k.p.c.

Zażalenie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c.